

Aktuální výzvy a hrozby pro (jiho)české zemědělství

Z povědomí lidí se v dnešním konzumním blahobytu vytratilo jak těžké a náročné je zemědělství, nejenom z každodenního pohledu, v průběhu celého roku a vegetačního období ale samozřejmě také pod tlakem stále se zvyšujících nároků národní a evropské zemědělské politiky. **„Na to, kde má být na prvním místě odbornost, zkušenosti, láska k Zemi a zdravý selský rozum, dnes máme tisíce a tisíce stran nařízení a úřednických výkladů odtržených od každodenní praxe, které definují prakticky veškerou činnost.** Do toho často vstupují až nesmyslná a populistická rozhodnutí politiků, která jsou dělána ad hoc a bez rozmyslu, natož pak ekonomických rozvah,“ konstatuje prezident Agrární komory České republiky (AK ČR) Jan Doležal a uvádí další, zemědělcům škodící souvislosti: **„Když se dnes podíváme na administrativní nároky na pěstování plodin, chov zvířat, péče o krajinu či výrobu potravin, tak je až s podivem, že se celý agrární systém ještě nezhroutil. K tomu se přidává také nepochopení naší práce a rozsahu všech provázaných činností ze strany většiny naší společnosti.“**

„Je logické, že nedostatečné finanční i společenské ohodnocení a nestabilní dotační pravidla pro zemědělství, vedou k omezování náročných a dlouhodobě prodělečných odvětví, jako je třeba živočišná výroba. **Například v Jihočeském kraji za posledních dvacet let ubylo 80 procent prasat a téměř třetina pracovníků ze zemědělské prvovýroby odešla,**“ doplňuje Hana Šťastná, ředitelka Regionální agrární komory Jihočeského kraje (RAK JK). Ze stejných důvodů podle jejích slov dochází v celé republice k likvidaci tisíců hektarů zeleniny, ovoce, brambor i celých ovocných sadů! O to větší ocenění a respekt podle ní zasluhují ti, kteří u zemědělství zůstali.

Farmářka JUDr. Jan Marečková uvádí, že (jiho)české zemědělce oslabuje stát s jeho nestabilní agrární a energetickou politikou. Zvyšuje se politický tlak na plnění stále nových a stále více omezujících požadavků, jejichž odborná důvodnost je diskutabilní. „Jako zemědělec a právník v jednom jsem zděšena z nedůvodné eskalace averze části veřejnosti, některých politiků a ekologických aktivistů vůči těm, kteří ve stále složitějších podmínkách zajišťují výrobu potravin, což je odvětví stejně důležité jako energetika. Každý útok na zemědělce jde proti zájmům občanů České republiky, toto říkám se vši odpovědností a vážností. Dokud jsou obdělána pole, mohou si být lidé jistí, že v případě jakéhokoliv konfliktu, jakékoliv nenadálé události, zde potraviny budou, a že jsou zde lidé, kteří to umí. To, že na poli vzejde zaseté zrnو není samozřejmostí! Práce v zemědělství je těžká, fyzicky náročná, prováděná v jakýchkoliv klimatických podmínkách na denní bázi, kterou zvládne pouze ten, který v ní našel smysl a je na ni zvyklý. Nyní čelíme rozbouřeným emocím ohledně cen potravin. Kde byl, ale zájem veřejnosti o naši existenci například v letech 2015-2019, kdy jarní sucha způsobovala zkázu na polích, kdy se sklízelo v noci, neboť žár byl tak velký, že sklízet ve dne bylo příliš rizikové pro pracovníky samotné, ale především z hlediska požáru, výkupní ceny obilovin byly v částkách kolem 3 500 korun za jednu tunu? **Rentabilita zemědělství totiž funguje v dlouhodobých cyklech a vliv zemědělců na ceny komodit není žádný.** Vždy věříme, že letos to už bude lepší,“ konstatuje hospodařící advokátka. Zásadně nesouhlasí s obviňováním zemědělských a dalších oborů lidské činnosti za původce globálního oteplování. Jeho hlavní příčinu spatřuje v celosvětovém masivním odlesňování.

„Aktuální selhání státu vidím v neřešení a přehlížení největších problémů zemědělství, jako jsou dlouhodobě vysoké ceny vstupů, tedy energií, hnojiv i lidské práce, špatně nastavená zemědělská

politika, která nerespektuje povahu a strukturu sektoru, náš marný boj s obchodními řetězci, které si tu nastavily vlastní pravidla, na která doplácet jak spotřebitelé, tak především dodavatelé z řad našich zemědělců a potravinářů. Trhy východních zemí EU jsou momentálně zaplaveny ukrajinskou pšenicí a dalšími komoditami, u nichž nejsou zajištěny stejné parametry kvality a nezávadnosti, jaké musí plnit české potraviny a krmiva,“ vyjmenovává Jan Doležal další překážky pro udržitelné fungování agropotravinářského komplexu v České republice a poukazuje na další aktuální hrozby: „V mnoha regionech nám řadí přemnožení hraboši a dotčená ministerstva se chovají alibisticky a ustrašeně. **Do toho se dozvíme, že politické sliby neplatí a členové vlády nejsou nejenom schopni dodržet veřejně prezentovanou pomoc, ale naopak, ještě chtějí do zemědělců dále kopnout tím, že jim seberou už i tak krácené podpory.** Přitom na to, že účinnou a rychlou pomoc vlastním zemědělcům zařídít lze, se můžeme podívat třeba hned za jihočeské hranice. Bohužel musím podotknout, že ani média nám v mnoha případech nepomáhají a vytváří zkreslený a zkratkový obraz.“

Momentálně dělá (jiho)českým zemědělcům vrásky na čele souběh vysokých nákladů na přípravu na sklizeň 2023 (pohonné hmoty, minerální hnojiva) a nízké realizační ceny, které jsou ve střední Evropě o cca 50 - 100€ nižší, než uvádí MATIF, tedy pod 200€ za tunu. Agrární komora rozhodně neviní z problému ukrajinské zemědělnice. „Máme informace, že již zhruba od poloviny minulého roku docházelo k porušování pravidel především na polské straně. Na unijní trh se tak dostávala pod "ukrajinskou vlajkou" dokonce ruská nebo běloruská produkce a také docházelo k míchání technického obilí (určeného na energetické účely) s obilím potravinářským! Je proto nutné před obnovením bezcelní dohody stanovit jasná pravidla a kontrolní systém, který ochrání jak místní producenty, tak spotřebitele,“ říká prezident AK ČR, požadující po Evropské komisi místo pouhého odškodnění polských zemědělců komplexní řešení pro letošní rok tak, aby se obiloviny na trhu dále nehromadily a aby byly před novou sklizní volné skladovací kapacity a běžný stav zásob. „**Co nejdříve potřebujeme funkční kontrolní systém pro tranzit (zaplombování nákladu a GPS tracking) a výhledově také uvolnit evropský trh pomocí všech dostupných nástrojů (intervenční nákupy) či exportní subvence pro evropskou a/nebo ukrajinskou produkci s cílem zásobit třetí trhy, pro které byla ukrajinská zemědělská produkce původní destinací,“** uzavírá Doležal.

Agrární komora České republiky považuje za prioritní nástroj pro zachování konkurenceschopnosti českého zemědělství moderní odborné školství a jeho přizpůsobování požadavkům praxe. Příkladný směr udává Fakulta zemědělská a technologická Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (FZT JU).

„Snažíme se ve spolupráci s podniky aktivně reagovat na současný vývoj v zemědělství a potravinářství. Inovujeme například skladbu studijních programů tak, aby absolventi disponovali znalostmi v nových oblastech, jako je robotizace, umělá inteligence nebo vytěžování komplexních dat. **Cílem je připravit mladé odborníky, kteří budou schopni naplno využít potenciál nových technologií, tj. v konečném důsledku provozům umožní do praxe implementovat systémy, které napomohou řešit problémy nedostatkem pracovní síly,“** popisuje aktuální zaměření fakulty FZT JU její děkan doc. Petr Bartoš.

Fakulta se zároveň snaží podpořit podniky při zavádění i vývoji nových technologií prakticky ve všech oblastech zemědělské činnosti, a to formou společně realizovaného výzkumu a inovací. Do budoucna chce fakulta posílit roli celoživotního vzdělávání, což by mělo umožnit zvyšování kvalifikace pracovníků, kteří mají potřebu získat nové kompetence ve vybraných oblastech. Zároveň podnikům nabízí realizaci kvalifikačních prací na jimi definovaná odborná témata, která jsou pro rozvoj podniku důležitá.

V Českých Budějovicích 28.dubna 2023